

Handläggare
Andreas Evestedt
Telefon: 08-50812230**Till**
Södermalms stadsdelsnämnd
17 oktober 2024

Kontorsremiss, Äldrevänlig natur

Anmälningssärende

Sammanfattning

Trafikkontoret har till bland annat Södermalms stadsdelsförvaltning skickat en kontorsremiss gällande rapporten ”Äldrevänlig natur – Dialog, gestaltungsprinciper och exempel på utformning”.

Syftet med rapporten är att undersöka äldres behov i naturområden och ge exempel på anpassningar och utformning som underlättar för äldre att ta del av och röra sig i stadens naturreservat.

Trafikkontorets uppdrag har bestått i att utföra medborgardialog och utifrån resultatet ge exempel på utformning av tillgänglighetsanpassade entréplatser i de tre naturreservaten Sätmaskogen, Älvsjöskogen och Årstaskogen.

Förvaltningen besvarade kontorsremissen till trafikkontoret i juni 2024. Förvaltningen angav i sitt kontorssvar att det är positivt att trafikkontoret i samarbete med miljöförvaltningen tagit fram exempel på hur naturreservaten inom Stockholms stad kan tillgängliggöras för äldre. Vidare framförde förvaltningen det positivt att projektgruppen utgått från stadens strategi för en äldrevänlig stad.

Utöver rapportens innehåll framhöll förvaltningen vikten av att det behöver finnas medel att söka, eller att medel tilldelas, för att möjliggöra att föreslagna åtgärder kan genomföras framgent.

Bakgrund

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Det innebär att ett äldreperspektiv ska finnas med i stadsplanering och nybyggnation. Inom ramen för projektet *Äldrevänlig stad* ska staden inom området *Natur* se över tillgängligheten i stadens naturreservat.

Södermalms stadsdelsförvaltningVirkesvägen 3
Box 90 185
120 22 Stockholm
Växel 08-508-12-000
Fax
soder@stockholm.se
start.stockholm

Inom projektet har ett samarbete mellan trafikkontoret och miljöförvaltningen genomförts där samtliga naturreservat i Stockholms stad har inventerats utifrån entréernas basutbud och rastplatsers och gångvägars tillgänglighet.

Syftet med denna rapport är att undersöka äldres behov i naturområden och ge exempel på anpassningar och utformning som underlättar för äldre att ta del av och röra sig i stadens naturreservat.

Uppdraget har bestått i att utföra en medborgardialog och utifrån denna ge exempel på utformning av entréplatser i de tre naturreservaten Sätmaskogen, Älvsjöskogen och Årstaskogen.

Trafikkontoret har till bland annat Södermalms stadsdelsförvaltning skickat en kontorsremiss gällande rapporten ”Äldrevänlig natur – Dialog, gestaltungsprinciper och exempel på utformning”. Förvaltningen besvarade kontorsremissen till trafikkontoret i juni 2024.

Ärendet

Nedan görs en kort sammanfattning av rapporten:

I stadens arbete med tillgänglighet ingår principen om universell utformning som innebär att undvika otillgänglighet och behov av anpassningar i efterhand. I naturreservat är full tillgänglighet på många platser svårt att genomföra med hänsyn till befintlig terräng och naturvärden.

Dialog

Medborgarpanelen har bestått av en digital enkät där invånare fått besvara frågor om deras användning av stadens naturområden på en mer övergripande och generell nivå. Syftet med medborgarpanelen var att få en uppfattning om hur ofta stockholmare använder naturreservaten och om det fanns några hinder för vistelsen.

Totalt har 2 625 personer i medborgarpanelen svarat, vilket innebär en svarsfrekvens på 61%. Resultatet visar att nästan nio av tio rör sig i naturen några gånger i månaden eller oftare, dock rör sig gruppen som är över 80 år mer sällan i naturen.

Fyra av tio uppger att deras besök är beroende av årstid, den vanligaste anledningen är väder men också halka kommer fram särskilt bland gruppen äldre.

De tre mest föreslagna åtgärderna för att göra stadens naturreservat mer äldrevänliga är fler sittplatser, bättre kollektivtrafik till naturreservaten samt utmarkerade promenadstigar tillgängliga för rullatorer och rullstolar. I svaren finns också förslag som handlar

om fler toaletter, bättre och tydligare skyltning, samt fler parkeringsplatser i anslutning till naturreservaten.

Vid sidan av medborgarpanelen har fokusgrupper använts. Samtal har förts med representanter från stadsdelsområdena Skärholmen, Enskede-Årsta-Vantör och Hägersten-Älvsjö.

Utifrån fokusgrupperna sammanställer rapporten de tydligaste önskemålen till förbättringar kopplat till Sättraskogens, Årstaskogens och Älvsjöskogens naturreservat. Det handlar bland annat om bättre anslutande vägar och kommunikationer till naturreservatet, fler bänkar längs med gångvägar samt skyltning om hur man kan ta sig runt i naturreservaten.

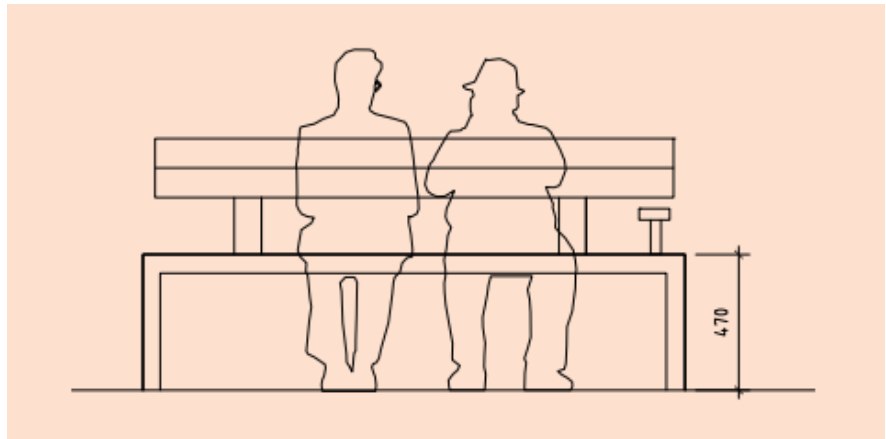
Gestaltningssprinciper

Utifrån de svar som framkom i fokusgrupperna och resultatet från medborgarpanelen har ett antal generella åtgärdsförslag utformats. Dessa omfattar:

- Skyltning till naturreservat
- Tydlig entré och samlingsplats
- Markerad lätt slinga med sittplatser, handledare och vilplan
- Anpassade bänkar
- Rastplats/grillplats

Skissen ovan visar exempel på utformning av tydlig entré och samlingsplats vid stadens naturreservat. Flera sittplatser och information erbjuds besökaren vid entrén.

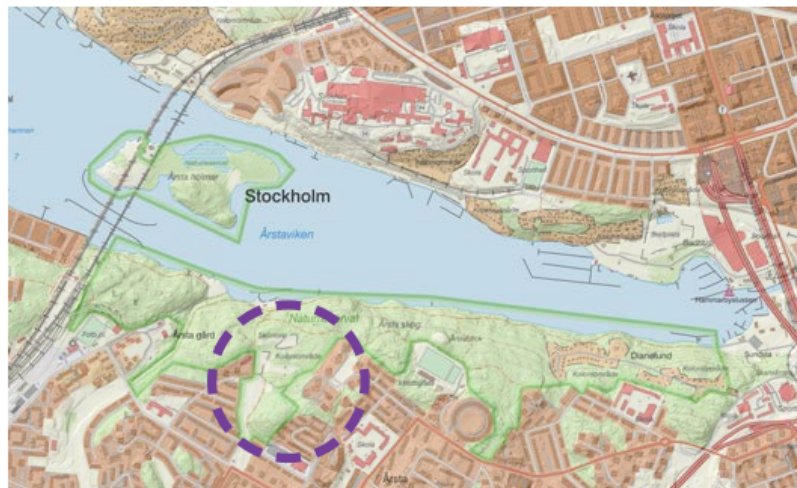
Skissen ovan visar exempel på tillgänglighetsanpassad bänk. Höjden från marken är högre (47 cm) vilket underlättar att resa sig från sittande. Bänken är försedd med rygg- och armstöd.

Skisserna ovan visar exempel på vilplansficka vid brantare partier i reservaten. Tillgänglighetsanpassad soffa finns att vila på samt utrymme för rullstol eller rullator.

Rapporten visar även exempel på var och hur tydliga fysiska entréplatser kan anläggas till naturreservaten Sätmaskogen, Årstaskogen och Älvsjöskogen. Naturreservatet Årstaskogen ligger delvis inom Södermalms stadsdelsområde då Årsta holmar ingår i detta reservat. Årsta holmar har dock inte ingått i projektets områdesanalys gällande Årstaskogens naturreservat.

I Årstaskogen valdes entrén vid Årstaliden där en framtida entréplats blir placerad invid en samling av funktioner så som hundrastgård, kommande hönsgrård, dansbana, lekplats och kolonilottsområde. Platsen är också en naturlig samlingspunkt och entré.

Bilden ovan visar föreslaget område för en tillgänglighetsanpassad entréplats i naturreservatet Årstaskogen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsmiljöenheten inom Södermalms stadsdelsförvaltning. Ärendet har behandlats av förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 7 oktober 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Nedan redovisas de synpunkter som stadsdelsförvaltningen lämnade på kontorsremissen.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är positivt att trafikkontoret i samarbete med miljöförvaltningen tagit fram exempel på hur naturreservaten inom Stockholms stad kan tillgängliggöras för äldre då det bland annat kan bidra till ökad livskvalitet och livslängd för invånarna.

Förvaltningen anser även att metoden som använts för att ta fram förslagen är intressant då fokusgrupper och medborgardialog har tillämpats. Det är vidare positivt att projektgruppen utgått från strategin om en äldrevänlig stad och låtit flera äldre komma till tals på ett systematiskt sätt och att man utifrån insamlade synpunkter tagit fram lämpliga åtgärder.

Enligt förvaltningen kan de exempel på åtgärder som lyfts fram i rapporten utgöra inspirationskälla i ett läge då tillgängligheten i naturreservaten inom Södermalms stadsdelsområde ska utvecklas. Exemplen kan även tjäna som inspiration då övriga park- och grönområden ska anpassas för äldres behov.

Utöver rapportens innehåll vill förvaltningen i detta sammanhang framhålla vikten av att det ska finnas medel att söka, eller att medel tilldelas, för att möjliggöra att föreslagna åtgärder kan genomföras.

Alexandra Wynn
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Esther Östin
Enhetschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Rapport ”Äldrevänlig natur – Dialog, gestaltungsprinciper och exempel på utformning ”
2. Naturreservat – resultat från Stockholms stads Medborgarpanel
3. Stadsdelsförvaltningens svar på kontorsremiss

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Alexandra Wynn, Stadsdelsdirektör	2024-10-04
Esther Östin, Enhetschef	2024-10-04